

DRAGOȘ VICOL

**MIHAIL SADOVEANU.
ETHOS, ETHNOS ȘI LOGOS
RECEPTAREA OPEREI**

TIPO MOLDOVA

Dragoș VICOL

**MIHAIL SADOVEANU. ETHOS, ETHNOS ȘI
LOGOS
RECEPTAREA OPEREI**

INTERPRETĂRI CRITICE

**Consultant științific: membru corespondent al Academiei de
Științe a Moldovei prof.univ.dr.hab. Elena PRUS**

Colecția ACADEMICA

TIPO MOLDOVA

POETICA OPEREI SADOVENIENE

Creația scriitoricească trebuie eliberată de o analiză la suprafață, superfluă, neesențială. Germenii adevărului necesită o sondare a rădăcinilor, a aspectelor-cheie, aspecte promotoare a unei cristalizări critice. Forța care metamorfozează iminent opera în capodoperă, Sadoveanu fiind un exemplu clasic, edificator în acest sens, este **poetica**, nivelul conceptual ce imprimă textului un element propriu doar marilor creatori. Din aceste considerente, poetica sadoveniană trebuie analizată sub semnul unui comparatism (ceea ce numea François Jost „novum organum” al criticii literare) inedit, deschizător, fapt ce ar permite depășirea cadrului desuet premeditat „chiar la nivelul concepției sale mai mult sau mai puțin tradiționale”.

Continguitatea lui Mihail Sadoveanu cu marii romancieri-creatori ai lumii poate fi percepută doar prin prisma (sita rațiunii critice) comparatismului universal, integrator și valorificator al eforturilor literare mondiale. Acolo unde esențele neprecupețite se adună într-un tot indestructibil și inexpugnabil, penetrarea universalului se produce, cu obligativitate, prin inculcarea naționalului peren, autohtonicității imuabile. Iată de ce acribia științifică, inherentă ascezei studiului și cercetării cu asiduitate a materialului vast, oneros de vast, presupune istovitoare și exhaustive

cunoștințe filosofice, metafizice, etice, estetice, istorice, psihologice. Conceptul de **normalitate** literară este relativ, insignifiant pentru autor, terenul experiențelor cuprinzând un areal incomensurabil de „exerciții de admirație”, menit să ateste complexitatea și disponibilitatea actului creativ. Inovația ca erupere a vulcanului interior, interiorizat, în sensul de expansivitate a universului ideatic, forța persuasiunii fiind cea care accede spre sâmburele creației, grație harului divin, dar și a onctuoității muncii.

Istoria literară, în opțiunea analiștilor germani, se situează într-o ipostază eminamente comparatistă, intrinsecă. Coroborarea elementelor constitutive ale unei opere literare puse față în față cu torentul extranațional, uneori demolator, alteori edificator, justifică credibilitatea și punerea în circulație a unui sistem de valori ușor recognoscibil.

Metodele, recuzitele critice trebuie și ele acomodate plenar obiectului disecat, valențele scoase în relief cu asepsie putând fi identificate la modul asertoric, categoric și irevocabil. Labilitatea afirmațiilor este exclusă din start, iar argumentul pueril, „dezolant” eliminat cu clarviziune. Reinterpretarea operei sadoveniene, după parcurgerea integrală a referințelor critice (articole, eseuri, comentarii, tratate, monografii), rumația materialului până la refuz, se cere axată pe o pistă inedită, direcționată spre o cunoaștere în profunzime (de profundis!) și a contextului literar în care a activat Sadoveanu, fără a ne lăsa influențați fatalmente de morbul social, dogmatic. Irelevanța ultimului aspect ține de cramponarea și ignoranța trufiei literare, un fel de fobie acidă. Accentul cade pe contrastul izbitor om-creator, silențiozitatea aparentă prefigurând locvacitatea scriptică de invidiat. Aici Sadoveanu își împletește o coroană, un nimb strălucitor, impregnat cu diversitatea și masivitatea fără egal a producției sale literare. Izvorârea binelui din rău,

CUPRINS

POETICA OPEREI SADOVENIENE	5
MIHAIL SADOVEANU – UN ROMANCIER TOTAL	13
FASCINAȚIA MOTIVELOR BIBLICE	23
MIHAIL SADOVEANU SAU POEZIA NATURII.....	31
SACRU ȘI PROFAN ÎN CREAȚIA LUI MIHAIL SADOVEANU	37
CARISMA OPEREI SADOVENIENE	47
IZVOARELE UNIVERSULUI SADOVENIAN	55
BIOGRAFUL DESTINULUI ROMÂNESC.....	67
UN PRIETEN BASARABEAN AL LUI MIHAIL SADOVEANU	71
„OAMENI ȘI LOCURI” BASARABENE	77
MOȘTENIREA PĂRINTEASCĂ SAU BASARABIA ÎN OPERA LUI MIHAIL SADOVEANU	81
MIHAIL SADOVEANU – MÂNTUIREA PRIN CREAȚIE	85
EMINESCU ȘI SADOVEANU.....	89
MIHAIL SADOVEANU: SUPREMAȚIA ELEMENTULUI ONTOLOGIC	93
COMPLEXITATEA INTERIOARĂ A OPEREI SADOVENIENE DIN PERSPECTIVA ROMANULUI „NICOARĂ POTCOAVĂ”	97
SADOVENIZAREA „UNIVERSULUI ȘTEFANIAN”	103
„ZODIA CANCERULUI...” SAU PLURIVALENȚA ARTISTICĂ SADOVENIANĂ.....	107
MIHAIL SADOVEANU: CONEXIUNI METAFORICE	111
MIHAIL SADOVEANU SAU DESCĂTUȘAREA PRIN ROBIE.....	115
MIHAIL SADOVEANU: HAGIOGRAFIA SUFLETULUI ROMÂNESC	119
MIHAIL SADOVEANU, LITURGICUL	123
DRUMURILE BASARABENE ALE LUI MIHAIL SADOVEANU	127
HERMENEUTICA OPEREI SADOVENIENE.....	131
VALORIFICAREA ȘI REINTERPRETAREA MITURILOR NAȚIONALE ÎN OPERA LUI MIHAIL SADOVEANU	135
PARCURSUL INIȚIATIC AL PERSONAJULUI SADOVENIAN VITORIA LIPAN ȘI REFLECTAREA TRADIȚIILOR PASTORALE ..	143
CÂTEVA CONSIDERAȚII CRITICE CU PRIVIRE LA „LUMEA OIERILOR” DIN OPERA LUI MIHAIL SADOVEANU	149

ROMANUL „BALTAGUL” ÎN CONTEXTUL LITERATURII NAȚIONALE ȘI UNIVERSALE	155
ARGUMENT ȘTIINȚIFIC PENTRU CERCETAREA OPEREI SADOVENIENE ÎN REPUBLICA MOLDOVA.....	159
„HANU ANCUȚEI”: ORGANICITATE, ÎNȚELEPCIUNE ȘI LOGOS. 163	
TIMP ȘI SPAȚIU ÎN OPERA LUI MIHAIL SADOVEANU	171
MIHAIL SADOVEANU: POET ROMANTIC ÎN PROZĂ.....	177
MIHAIL SADOVEANU ȘI POEZIA POPULARĂ	181
SCRISUL ZIDIRII SADOVENIENE.....	187
TIMPURILE ISTORICE ÎN VIZIUNEA ARTISTICĂ A LUI MIHAIL SADOVEANU	191
ISTORISIREA – DAT PRIMORDIAL AL OPEREI LUI MIHAIL SADOVEANU	195
UNITĂȚILE COMPOZIȚIONAL-STILISTICE ALE ANSAMBLULUI ROMANESC SADOVENIAN	199
MIHAIL SADOVEANU ȘI COMPARATISMUL LITERAR	203
DE LA BIOGRAFIA SCRITORULUI LA BIOGRAFIA NEAMULUI. 207	
MIHAIL SADOVEANU: VIRTUȚILE ETICE ȘI ESTETICE ALE ROMANULUI ISTORIC.....	221
ROMANUL „CREANGA DE AUR”: AVATARURILE EXISTENȚIALE ȘI METAFIZICO-FILOSOFICE ALE SUFLETULUI DAC	237
SINCRETISMUL SACRULUI ȘI AL PROFANULUI – O DOMINANTĂ SPIRITUAL-ARTISTICĂ A LUI MIHAIL SADOVEANU	253
NOTĂ BIO-BIBLIOGRAFICĂ	265